

Dr hab. n.med Jolanta Wierzba
Zakład Pielęgniarstwa Ogólnego
Gdański Uniwersytet Medyczny
Gdańsk Dębinki 7 80-592
58-3492875
Email:kwierz@gumed.edu.pl

Gdańsk 10.07.2019

Ocena

rozprawy doktorskiej lek. Małgorzaty Napieralskiej : **„Ocena perinatalnych czynników ryzyka oraz parametrów antropometrycznych noworodków urodzonych przez matki w Zakładzie Karnym dla Kobiet w Grudziądzu”**.

przygotowana na prośbę Dziekana Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im.Piastów Śląskich we Wrocławiu

W ostatnich latach nastąpiła znacząca poprawa opieki neonatologicznej w Polsce. Efektem jest wyraźny wzrost przeżywalności noworodków oraz późniejszy ich dobrostan . Stawia to nowe wyzwania przed personelem medycznym oddziałów położniczo - neonatologicznych. Celem działania tych zespołów staje nie tyle uratowanie życia, ale zapewnienie możliwie najlepszej jego jakości w przyszłości. W przypadku kobiet pozostających w zakładach karnych należy bezwzględnie brać pod uwagę nie tylko obiektywne czynniki istotne w okresie prenatalnym (infekcje, choroby towarzyszące, nadciśnienie) ale także czynniki socjo - ekonomiczne. Dlatego podjęcie tego tematu przez lek. Małgorzatę Napieralską uważam za szczególnie cenne. Tego typu opracowanie, dotyczące jednej z najtrudniejszych z punktu widzenia socjalnego grup społecznych uważam za pionierskie, nie znalazłam bowiem takiego opracowania w dostępnych źródłach.

Przedstawiona do oceny praca liczy 132 strony, podzielona jest na 12 rozdziałów, których struktura odpowiada ogólnie przyjętemu wzorcowi pisania prac naukowych o charakterze badawczym . Zawiera 7 tabel oraz 29 rycin. Piśmiennictwo obejmuje aż 249 pozycji, głównie anglojęzycznych, ułożonych według kolejności cytowań, w większości pochodzące z ostatnich dziesięciu lat. Piśmiennictwo odpowiada podjętej tematyce.

W liczącym 39 stron wstępie (podzielonym na dwie części: dotyczące sytuacji kobiet ciężarnych w zakładach karnych oraz czynników wpływających na stan zdrowia noworodków) za szczególnie istotne uważam rozdziały dotyczące dotychczas obowiązujących zasad opieki nad kobietą ciężarną w warunkach odosobnienia. Wynika z niego , że standardy postępowania w takich przypadkach zapewniają pełny komfort ciąży oraz prowadzenia okresu pre i perinatalnego, zgodnego z ogólnie przyjętymi standardami europejskimi.

Badania prowadzone przez Autorkę dotyczą ostatnich lat (2011-2014) i obejmując statystycznie istotną grupę badawczą pochodzącą z jednego Ośrodka o uznanym w Polsce doświadczeniu w opiece nad tą szczególną grupą pacjentek. Jest to dla mnie jeden z elementów, podobnie jak liczba badanych, uwiarygadniających wnioski wynikające z pracy.

Postawione cele pracy zostały zrealizowane , chociaż uzyskane przez Autorkę wyniki są w kilku aspektach dla mnie zaskakujące i odbiegają od utartych przekonań .

Przedstawiony opis metod, jak również stosowanej następnie analizy statystycznej jest satysfakcjonujący i adekwatny do wymagań stawianych rozprawie doktorskiej. Praca ma charakter retrospektywny. Zastosowane w niej metody statystyczne pozwalają na obiektywizację wyników.

W grupie badanej znalazły się noworodki matek przebywające w zakładzie karnym, grupę kontrolną stanowiły noworodki urodzone w szpitalu gdzie rodziły się także noworodki z zakładu karnego, co pozwala wstępnie wyeliminować różnice wynikające ze sposobu prowadzenia okołoporodowego. .

Zaproponowany przez Autorkę algorytm postępowania uwzględnia podział na najistotniejsze czynniki predykcyjne. Mam wątpliwości co do znaczenia predykcyjnego badań w kierunku cytomegalii oraz toksoplazmozy – w tych przypadkach bowiem jest to raczej dzieło przypadku. Podkreślenia natomiast wymaga wzięcie przez Autorkę pod uwagę pozostałych czynników infekcyjnych, w tym szczególnie istotnego zakażenia HIV i HCV. Zgadzam się w pełni ze zdaniem Doktorantki, że wzmożona kontrola dokonywana w warunkach odosobnienia pozwoliła nie tylko zdiagnozować powyższe przypadki, ale także umożliwić zastosowanie właściwego algorytmu postępowania w takich przypadkach, co pewnie nie zawsze miałyby miejsce na wolności.

Noworodki matek przebywających w zakładach karnych, zgodnie z przeprowadzonymi przez Doktorantkę badaniami wykazują tylko niewielkie odchylenia w stosunku do standardowej grupy kontrolnej. Pozwolę sobie nawet na śmiało stwierdzenie, że obligatoryjny system opieki nad matkami, zastosowany w warunkach odosobnienia sprawia że cięższe znajdowały się pod lepszą kontrolą niż byłoby to na wolności. Wiele z przebywających w zakładach karnych kobiet znajduje się z warunkach skrajnie niekorzystnych, a ich wyroki mają związek z zaburzeniami emocjonalnymi, fatalną sytuację społeczną itd. Pracując od lat z dziećmi z zespołem FAS zauważam fakt, że ich matki, często także z objawami płodowego zespołu alkoholowego są infantylnie, niezdolne do prawidłowej oceny dobro - zło, działające pod wpływem impulsu, wykazują więc cechy typowe dla FAS.

Odnosnie ankiet dotyczących używania alkoholu czy innych środków psychotropowych - z reguły w ankietach osoby pytajne kreują nieprawdziwy obraz rzeczywistości, tzn zaprzeczają. To podkreślają wszyscy badacze.

Dlatego wskazane byłoby uwzględnienie w pracy czasu przebywania kobiet w zakładzie karnym – bowiem może to mieć podstawowy wpływ na dostępność do alkoholu i innych używek (w tym narkotyków). O ile bowiem zdobycie papierosów nie stanowi problemu, należy założyć że dostęp do pozostałych używek jest wyeliminowany. Paradoksalnie więc może się okazać, że przebywanie w warunkach zamkniętych uchroniło płody przed skutkami działania powyższych czynników toksycznych. Wyniki prowadzonych badań, w zasadzie brak istotnych wad u noworodków może potwierdzać te tezę.

Ciekawa jest obserwacja odnosząca się do statystycznych różnic w zakresie profilaktyki nosicielstwa GBS. Jak Autorka sama zauważa, nie ma tzw obiektywnej przyczyny jej niestosowania. Może wymaga to wyjaśnienia i wdrożenia odpowiedniego, obowiązkowego algorytmu.

Przeprowadzone w sposób jasny 22 stronicowa dyskusja jest przykładem analitycznego podsumowania przeprowadzonych badań. Doktorantka rzetelnie przedstawia tok myślenia na poszczególnych etapach swojej pracy badawczej i weryfikuje uzyskane wyniki badań w oparciu o nowoczesne piśmiennictwo.

Wnioski zamieszczone w podsumowaniu są próbą ostrożnej oceny postawionych na wstępie założeń klinicznych, na które odpowiada przedstawiona praca.

Moje uwagi związane z pracą dotyczą pewnych rozbieżności jednak są to błędy nieliczne i nie są istotne dla oceny pracy.

- wstęp jest jakby podwójny - dokonałabym jego scalenia, z próbą już na wstępie odpowiedzi które z czynników, zdaniem Autorki oraz piśmiennictwa, w warunkach odosobnienia matek, mogłyby mieć największy wpływ na los noworodka

- mam wątpliwości co do znaczenia i wyciągania daleko idących wniosków dotyczących przesiewowego badania słuchu. Mimo wszystko uważam że wielokrotnie dalsza jego weryfikacja ustala prawidłowy słuch u badanego dziecka. Autorka nie dysponowała wynikami takiej weryfikacji, co jest zrozumiałe.

W podsumowaniu chcę podkreślić, że rozprawa lek. Małgorzaty Napieralskiej stanowi istotny wkład do polskich badań nad problemem kobiet przebywających w zakładach karnych i stanowi niezwykle cenne źródło wiedzy nie tylko dla lekarzy ale przede wszystkim dla socjologów oraz pracowników sieci penitencjarnych. Ze swej strony pragnęłabym kontynuacji pracy w postaci oceny losów dzieci urodzonych w zakładach karnych.

Podkreślić również należy, że praca napisana jest jasnym, zrozumiałym dla czytającego językiem, z zachowaniem prawidłowych zasad pisowni oraz interpunkcji.

Po zapoznaniu się z rozprawą doktorską lek. Małgorzaty Napieralskiej stwierdzam, że praca pt. **„Ocena perinatalnych czynników ryzyka oraz parametrów antropometrycznych noworodków urodzonych przez matki w Zakładzie Karnym dla Kobiet w Grudziądzu”** spełnia wszelkie kryteria i wymogi ustawowe stawiane rozprawom na stopień doktora [rozprawa odpowiada warunkom określonym w art. 13 ust.1 z dnia 14 marca 2003 roku o stopniach naukowych i tytule naukowym w zakresie (Dz. U. Nr 65, poz. 595 z późn.zm.)] i dlatego wnoszę do Rady Wydziału Nauk o Zdrowiu Uniwersytetu Medycznego im. Piastów Śląskich we Wrocławiu o dopuszczenie lek. Małgorzaty Napieralskiej do dalszych etapów przewodu doktorskiego.

Dr hab.n.med Jolanta Wierzba

Zakład Pielęgniarstwa Ogólnego

Gdański Uniwersytet Medyczny

10 02 19